

Forsøgslæreplan for græsk A - stx, marts 2014

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Græsk er et sprog- og kulturfag, der omhandler antikken som grundlag for europæisk kultur. Faget beskæftiger sig med græske originaltekster og monumenter, hvori værdier, begreber og formsprog, der blev normgivende for europæisk kultur, kommer til udtryk.

1.2. Formål

Gennem arbejdet med centrale græske tekster og monumenter fra antikken og med tekster og monumenter, der kan perspektivere dem, opnår eleverne indsigt i græsk sprog og kultur med vægt på evnen til at se lange linjer og forbindelser i europæisk kultur. Faget sætter eleverne i stand til at analysere og fortolke tekster og monumenter i en historisk kontekst, og giver dem begreber til at forstå og reflektere over deres egen og andre kulturer.

Den sproglige viden og kulturelle forståelse, som opnås i græsk A, styrker elevernes studiekompetence ved at give dem forudsætninger for og metode til at sætte sig ind i almene sproglige og humanistiske spørgsmål og problemstillinger.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- oplæse og oversætte ubearbejdede græske originaltekster med brug af fagets hjælpemidler: ordbog, grammatik og paralleloversættelse
- analysere og fortolke græske tekster og monumenter i deres historiske kontekst og perspektivere dem i forhold til såvel den antikke som senere europæisk kultur
- identificere, forklare og forholde sig til væsentlige værdier, begreber og tanker i antikken
- vurdere oversættelser ud fra sammenligning med den græske originaltekst
- anvende viden om græsk morfologi, syntaks og semantik til at beskrive og analysere græsk, især attisk
- gøre rede for og reflektere over forskelle mellem græsk og elevernes andre sprog, herunder dansk
- vise, hvorledes antikken har betydning i senere europæisk kultur
- udnytte deres viden om det græske sprog til at genkende og forklare fremmedord, låneord, oversættelseslån og videnskabelige fagbegreber i øvrigt
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

2.2. Kernestof

Kernestoffet er:

- græske originaltekster fra perioden fra Homer til og med Aristoteles. Hovedvægten lægges på klassisk tid. Homer og Platon skal være repræsenteret
- oversatte tekster fra den græske og romerske oldtid. Hovedvægten lægges på klassisk tid

- græske monumenter, både arkitektur og kunst fra arkaisk til og med hellenistisk tid
- græsk ordforråd, morfologi, syntaks, sproghistorie, semantik og stilistik
- centrale græske begreber inden for filosofi, politik, retorik og historie
- væsentlige sider af græsk historie og kulturhistorie og deres betydning i senere europæisk kultur.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Kernestoffet perspektiveres og uddybes med tekster og monumenter fra senere perioder. I det supplerende stof indgår endvidere faglitteratur, som uddyber nogle af de emner, der arbejdes med.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Undervisningen tager sit udgangspunkt i det almene sproglige niveau, eleverne har nået i almen sprogforståelse. Der lægges i undervisningen vægt på, at fagets sproglige og indholdsmæssige discipliner opleves som en helhed. Undervisningen tilrettelægges således, at der sikres en progression i forløbet.

Der arbejdes med forskellige læsestrategier: statarisk, kursorisk og læsning med paralleloversættelse, hvor formuleringer og kernesteder undersøges og verificeres i den græske tekst.

Der skal læses statarisk inden for mindst fem genrer: filosofi, epos, historie, retorik og mindst én valgfri genre: enten lyrik, drama, biografi eller naturvidenskabelige tekster. De statarisk læste tekster skal være læst i helheder, som er repræsentative for værk, genre eller forfatter, og skal altid, også når de indgår i et tema, læses i deres egen ret.

En del af stoffet organiseres omkring mindst tre centrale temaer. Inden for hvert tema læses en eller flere græske originaltekster fra kerneperioden statarisk og uddybes med antikke tekster læst kursorisk og i oversættelse. Temaet perspektiveres med efterantikke tekster eller vælges således, at det tager sit udgangspunkt i en moderne problemstilling. I undervisningen skal begge disse måder at tilrettelægge stoffet på være repræsenteret.

Arkitektur og kunst perspektiveres med monumenter, der viser græsk formsprogs betydning i senere europæisk arkitektur og kunst.

3.2. Arbejdsformer

I undervisningen indgår gennem hele forløbet varierede arbejdsformer. Selvom vægten i begynderfasen ligger på den sproglige indlæring, inddrages det kulturelle stof allerede fra begyndelsen, og it udnyttes både i arbejdet med kulturstoffet og med indlæring af grammatik. Efter begynderfasen indgår mere selvstændige arbejdsformer, og en del af temaundervisningen organiseres som projekter, der blandt andet forbereder eleverne til studieretningsprojektet.

Skriftligt arbejde anvendes både som arbejdsform i tilknytning til det mundtlige arbejde, projekter og it-støttet arbejde samt som selvstændig disciplin. Det skriftlige arbejde omfatter oversættelse til dansk, morfologisk og syntaktisk analyse, sammenligning af originaltekst og paralleloversættelse samt tekstkommentering og emnebehandling.

Det skriftlige arbejde tilrettelægges således, at der sikres progression, og græsk A indgår i samarbejdet med andre fag om at udvikle elevernes skriftlige kompetencer.

3.3. It

It inddrages i undervisningen. Eleverne skal stifte bekendtskab med ressourcer for de klassiske fag på internettet. De skal lære at anvende webbaserede redskaber i forbindelse med tekstlæsningen og arbejdet med monumenter og at finde og vurdere supplerende materiale. I forbindelse med det skriftlige arbejde afleveres og rettes nogle opgavebesvarelser elektronisk.

Græsk A bidrager til elevernes kompetence i virtuel læring, ved at der indgår mindst ét virtuelt forløb, hvor eleverne arbejder mere selvstændigt.

3.4. Samspil med andre fag

Græsk A er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene og indgår i almen studieforberedelse og i almen sprogforståelse i overensstemmelse med de regler, der gælder for disse forløb.

Dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil i studieretningen.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Undervisningen og elevernes udbytte heraf evalueres løbende. Evalueringen skal især gælde sammenhæng og helhed.

4.2. Prøveformer

Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Skriftlig prøve på grundlag af et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er fem timer. Opgaven indeholder en kommenteringsopgave, der består af en ubearbejdet græsk originaltekst (eventuelt med nogle mindre sproglige ændringer) på én til halvanden normalside, suppleret med paralleloversættelse og billedmateriale.

Eksaminanden skal besvare følgende opgaver:

- en opgave i syntaktisk analyse
- oversættelsesopgaver: en version, dvs. en mere ordret oversættelse til dansk af et uddrag af den græske tekst (eventuelt med nogle mindre sproglige ændringer) samt opgaver i formbestemmelse og oversættelsesvurdering
- tekstforståelsesopgaver: tekstkommentering og perspektivering
- en billedopgave: analyse og perspektivering af et antikt græsk monument.

Alle opgaverne er obligatoriske, dog således at der i tekstforståelsesopgaverne kun skal besvares én af et antal mulige opgaver.

Den mundtlige prøve

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af:

1. et enkelt græsk tekststykke på højst 1/2 normalside valgt af eksaminator og udtaget repræsentativt dækkende blandt de statarisk læste tekster, og

2. enten (a) en oversat græsk ekstemporaltekst på op til fem normalsider, valgt af eksaminator , eller (b) en efterantik ekstemporaltekst på op til fem normalsider, også valgt af eksaminator. En normalside er 1300 bogstaver, svarende til ca. 1350 tegn, hvis teksten er prosa, 30 vers, hvis teksten er poesi.

Der udformes lige mange opgaver af hver type 2 a og 2 b. Den græske eksamenstekst må ikke være forsynet med vejledende spørgsmål eller overskrifter.

Det samme prøvemateriale må anvendes højst to gange på samme hold.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 60 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator. Der prøves i oplæsning, oversættelse, sproglig analyse og indholdsforståelse af den græske eksamenstekst. Hele den græske eksamenstekst oversættes. Eksaminanden redegør for tekststykkets mening og indhold og for den sammenhæng, hvori det er læst. Eksaminator udpeger den eller de sætninger, der skal analyseres sprogligt. Med (a) den oversatte græske ekstemporaltekst prøves eksaminandens evne til at sætte den græske eksamenstekst eller temaer fra undervisningen i et antikt kulturhistorisk perspektiv, og med (b) den efterantikke ekstemporaltekst prøves eksaminandens evne til at sætte den græske eksamenstekst eller temaer fra undervisningen i et efterantikt kulturhistorisk perspektiv.

Arkæologisk og andet materiale kan inddrages i eksaminationen. Eksaminanden disponerer selv sin besvarelse af eksamensspørgsmålet.

Hovedvægten lægges på det græske tekststykke ved eksaminationen.

4.3. Bedømmelseskriterier

Ved bedømmelsen lægges der vægt på, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Den skriftlige prøve

Besvarelsen bedømmes som en helhed, dog således at opgaven i syntaktisk analyse og oversættelsesopgaverne vægtes dobbelt.

Der gives én samlet karakter for besvarelsen. Der skal ved karaktergivningen tages hensyn til eksaminandens evne til at formulere sig skriftligt.

Der lægges ved bedømmelsen vægt på, at eksaminanden kan følgende:

Syntaktisk analyse

- opstille sin analyse klart og logisk
- skelne mellem morfologisk og syntaktisk analyse
- anvende morfologisk viden i den syntaktiske analyse
- bestemme alle led og føre analysen igennem til det enkelte ord.

Oversættelsesopgaver

- gengive hele teksten (alle ord)
- oversætte til et korrekt dansk, der respekterer de grammatiske konstruktioner i den græske tekst
- oversætte selvstændigt i forhold til den trykte oversættelse
- bestemme enkeltformer morfologisk
- redegøre for forskelle mellem den græske tekst og den trykte oversættelse.

Tekstforståelsesopgaver

- disponere besvarelsen klart og logisk
- anvende tekstens enkelte udsagn til redegørelse, analyse og vurdering
- analysere teksten i dens historiske sammenhæng
- anvende faglig viden i besvarelsen.

Billedopgaven

- beskrive monumentet og udnytte beskrivelsen til en datering og en fortolkning af monumentet
- sætte monumentet ind i et kunsthistorisk perspektiv.

Den mundtlige prøve

Der lægges ved bedømmelsen vægt på, at eksaminanden kan:

- disponere sin besvarelse på en overskuelig måde
- oversætte selvstændigt til et tekstnært, men dog mundret dansk
- gengive betydningsnuancer
- genkende og identificere enkeltformer ud fra sin morfologiske viden og angive opslagsformer
- anvende morfologisk viden i den syntaktiske analyse
- begrunde oversættelsen i den sproglige analyse
- foretage en syntaktisk analyse
- ræsonnere over forskelle på græsk og dansk
- analysere teksten i væsentlige enkeltheder og samle tekstens enkelte udsagn til en sammenhængende forståelse af tekststykket
- gøre rede for tekststykkets sammenhæng med værk, genre, forfatterskab og eventuelt tema
- perspektivere til andre dele af det behandlede stof og vise overblik
- anvende ekstemporalteksten til at sætte den græske eksamenstekst eller temaer fra undervisningen i et kulturhistorisk perspektiv.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation, hvor hovedvægten lægges på det græske tekststykke.